

Sylabus omylů

Sylabus omylů je spis, který je součástí encykliky *Quanta cura*. Nalezneme zde 80 „nesprávných“ výroků, se kterými papež Pius IX, tvůrce tohoto listu, **nesouhlasil**.

První oddíl se týká **panteismu, naturalismu a absolutního racionalismu**. Papež zde uvádí výroky, které ztotožňují boha s přírodou a říkají, že bůh je přítomen v člověku a také ve všech věcech. Také zde nalezneme racionalistické výroky tvrdící, že vše můžeme soudit pouze rozumem, rozum je jediný zákon, je to jediné měřítko, pomocí kterého se můžeme dobrat všech pravd, včetně náboženských. Křesťanská víra se ovšem rozumu přičí a proto brání pokroku. Všechny příběhy, proroctví a zázraky v bibli jsou pouze smyšlené báje.

V odstavci vztahujícímu se k **umírněnému racionalismu** papež kritizuje výroky říkající, že by se mělo k teologii přistupovat stejně jako k filozofii a že církve má být tolerantnější k tvrzením filozofie. Papežské výnosy a jiné dekrety římských kongregací brání svobodnému pokroku vědy a scholastika je už nedostačující pro dnešní dobu a vědecký pokrok.

Další oddíl, jehož název bychom mohli přeložit jako „**Lhostejnost a svobodomyšlnost**“ najdeme výroky o svobodě náboženství a také prohlášení, že protestantismus je pouze rozdílná forma pravého křesťanství.

Následující úsek vykládá **omyly týkající se církve a jejích práv**. Nalezneme zde dvacet výroků upravující poměry mezi světskou a církevní mocí – například, že církve není svobodná, nemá vlastní práva a světská moc má nárok na vymezení jejích práv, že církve nemá oprávnění k tomu, aby dogmaticky rozhodovala, že katolické náboženství je jediné pravé, že katoličtí učitelé jsou omezováni tím, co církve předkládá jako dogmata, kterým musí všichni věřit, že světská vláda má právo odvolávat biskupy z jejich funkcí, že církevní hodnostáři ani papež by neměli mít nadvládu nad světskými věci, že biskupové nemají právo publikovat papežské listy bez povolení vlády, že by se měl zrušit církevní soud a že vojenskou povinnost může duchovním odpustit pouze stát. Souhrnně by se dalo říci, že tyto „omyly“ propagují to, že stát má mít moc nad církví. Nalezneme zde i „bludy“ o papežství – například, že moc papeže je středověkým přežitkem, či že velké schizma mají na svědomí právě římské papežové.

Další odstavec se soustřeďuje na chybné výroky o **občanské společnosti a jejího vztahu k církvi**. Zde objevíme výroky typu „stát má v podstatě neomezenou moc“, „učení katolické církve není dobré pro společnost“, „občanská práva jsou nadřazená právům

církevním“, „světská moc smí zasahovat do věcí církevních“, „řízení školství má mít na starosti stát, ne církev“, „církev a stát by měly být oddělené instituce“. Spojíme-li výroky číslo 50 a 25, všimneme si, že se tyto věty pokouší vyřešit jeden z významných problémů probíraných ve středověku – *boje o investituru* – tak, že ustanovování biskupů by mělo být opět v rukou státní moci.

Pasáž pojednávající o *přirozené a křesťanské etice* uvádí výroky tvrdící, že zákony mravní nepotřebují božského potvrzení, že autorita se zakládá pouze na hmotné síle a že porušení nějaké „svaté přísahy“ je chvályhodné, je-li to ve prospěch státu.

Nesledující část „*Bludy týkající se křesťanského manželství*“ vyjmenovává „bludy“, které napadají tradiční křesťanské manželství – to, že světská moc má právo povolit rozvod a církev tomu nemůže bránit nebo že manželství může vzniknout jednoduše pomocí občanské smlouvy.

Předposlední oddíl vztahující se k *papežské moci* obsahuje dvě tvrzení, z nichž jeden říká, že církvi by nejvíce prospělo kdyby se vzdala světské moci.

Konečná pasáž se zbývá omyly vztahujícími se k *modernímu liberalismu*, které uznávají i ostatní náboženství (například náboženství přistěhovalců) a prohlašují, že není v dnešní době dobré, když je katolictví považované za jediné státní náboženství a že svoboda náboženství rozhodně nenarušuje dobré mravy a nepřispívá k náboženské lhostejnosti. Poslední „error“ říká, že by se papež měl s pokrokem, liberalismem a moderní civilizací smířit.

Klíčová slova: katolictví, kritika modernismu, racionalismu a liberalismu, světská a církevní moc, bludy(omyly), papežská neomylnost, Pius IX.